

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemeli részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők. ... ..
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények árszabály ... .. szerint számíttatnak. ... ..

Életszükséglet.

Az a hatalmas lendület, mely az egész kereskedő és iparosvilágot előbbrevitte az utolsó pár évtized alatt, azt idézte elő, hogy minden kereskedelmi cikk a drágaság jegyében kerül piacra. Az ipar és kereskedelem már csak azért is nagyobb árt kíván a vásárra dobott anyagokért és készítményekért, mert az alkalmazottak nagymértékben megszaporodtak sokszor épen a minőség rovására. A gyárak és iparvállalatok előbb le akarták szorítani az eladási árakat épen a versenynyel, de mikor egy-egy nagyobb társulás jött létre a többiek hasznának a rovására, belátták a meddő küzdelmet s az ipari és kereskedelmi fejlődés épen az árak emelkedésében találta meg azt az utat, a melyen haladva prosperálhat. A kartell-rendszer ma már nem mindennapos, de valósággal kereskedelmi életszükséglet. A termelő (ipari termelést értünk) azzal biztosítja magának az árak egymagasságban való tartását, hogy megbeszélve az egyenlő árak termelőjével hasznára irányuló törekvéseit: egyesülnek egy olyan társaságban, a melynek a célja a hasznot megtartani és fokozni s mondhatjuk sokszor a fogyasztók rovására.

Amikor ezt naponként látjuk, amikor ma már ez a manipuláció átragadt a kispiacra is és a fogyasztók bizonyos megkárosítására törekcsnek azok, akiknek pedig a tisztességes kereske-

delem és ipar közkonatónának kellene lenni: életszükséglet, hogy a vásárló, jobban mondva fogyasztó közönség is szervezkedjék e nem egészséges jelenséggel szemben.

Ma már nálunk is felütötte fejét az a valósággal bosszantó jelenség, hogy az eladási specciel a piacon eladott, tehát élelmiczikkeket összevásárolják a termelőktől piacon kívül az itteni kiskereskedők, hogy aztán a fogyasztó közönség kénytelen legyen az általunk megállapított és pedig sokszor magas árakat megadni, hogy fedezhesse szükségletét. Amikor konstatáljuk ezt, amikor kötelelességszerűen rámutatunk ez egészségtelen kereskedelmi torzszülöttre, megmondjuk egyenesen azt is, hogy lehetne elejét venni ennek a közönség megkárosítására állított gyakorlatnak. Mert ha megcsontosodik, ha a közönségnek illetén kizsákmányolása előtérbe lép, úgy a Zsilvölggy élelemmel való ellátása nemcsak megakad, de valósággal általánosságban a közéletmezés lesz tönkre téve, ami ipartelepeken mindig a legnehezebb volt és lesz. Tudvalevő, hogy a Romániából begravítáló élelmiczikkeket magunknak kell megtartani, mert ma már napos dolog, hogy az előbb említett módon összevásárlott élelmiczikket, különösen szárnyasokat nem tudjuk magunknak biztosítani, már csak azért sem, mert a kereskedők összevásárolva a nagyobb kvantumokat a fővárosba esetleg Bécsbe, Berlinbe küldik nagy haszonnal. Micsoda jogon? Nem az első a mi közéletmezésünk? Nem-e első

a mi megélhetési viszonyaink kedvezőbbé tétele? Lehet ugyan, hogy legkevésbé érdekli ez a kereskedőket. Ám bennünket érdekelve kötelelességünk megtenni az intézkedést, amelylyel saját jóélésünket fogjuk támogatni.

Szerintünk — más és annyi község és város mintájára — a képviselőtestületnek kell szabályozni a behozatal teljes kihasználását, községi szabályrendelettel. Azok a rendeletek, amikbe eddig betekintettünk, mind azt intenczionálják, hogy a közéletmezés könnyebbé tétele mellett a közönség kizsákmányolása megakadályoztassék. És erre vonatkozólag helyen-helyen igen erélyes intézkedések történtek. Van hely, ahol a kereskedés teljesen a vásárló közönség kezében van, t. i. a másodelárusítók valósággal elvannak tiltva az összevásárlástól. És méltán.

Nekünk az lenne a legelső és legfontosabb kötelelességünk, hogy az élelmi cikkek elárusítását bizonyos térre szorítsuk. Meghatározván szabályrendeletileg azt, hogy az elárusítás — legyen az helyi termék, vagy Romániából ide szállított cikk — elárusítása, csak a helyi piacon legyen eszközölhető. Szóval a házalárusítás legyen kizárva községünkől, ami az élelmi cikkekkel illeti. Ez közrendészeti szempontból is igen üdvös lenne, mert pl. a Romániából behajtott falka szárnyast községünk utcáján fogdossák meg a vevők, sokszor megakadályozva, hogy a forgalom akadálytalanul lebonyolítható legyen. Ha ez megtörténik, nem leszünk kény-

„PETROZSÉNY és VIDÉKE“ TÁRCAJA.

Ósegyptomi emlékek a tenger alatt.

Chelának hívják azt a Nilus-menti falut, ahol bárkára szállva Philä-be juthat az ember. Milyen csoda! Az egyhangúságban is pompás egyptomi tájakon villanylámpák világítanak. Chelának van pályaudvara is, van egy óriási kéményű gyára, a mely csak úgy osztja magából a füstöt, van egy tucsat szurdékja, ahol pálinkát mérnek, amely »adomány« nélkül egyetlen országba se vonul be az európai civilizáció. Beszállunk a sajkába, melyen apró kis angol zászló lengedez, mintha csak a Themsén uszkálna s a nubiai evezősök egyhangu dala mellett szabályszerűen csapkodnak az evezők. Már alkonyodik, de a rézbarna színben égő boltozatról még mindig hideg fény sugárzik felénk.

Akárcsak valami nagy színházban volnánk. A vizet mint valami hatalmas amphiteatrumot minden oldalról a sivatag hegyei övezik körül. Ennek a nagy gránit-czirkusznak egyszer csak a Nilus nekikanyarodott, mindenfelé új meg új szigeteket alkotott, melynek fiatal pálmái a meredek sziklatömbökkel mindig ellentétben álltak, a melyek mint rideg falak meredeztek köröskörül. Hála az angolok »meghódolásának«, a víz egyre gyarapodott, gyarapodott, amíg csak kis tengerré szélesedett, amely a folyam erejét megtörte és a szent szigeteket egymásután temette maga alá.

A Szent »Isis«, amely évezredek óta ott székelt egy hegy ormán, templomoktól, oszlopcsarnokoktól és bokroktól övezve, ma már csak félig mered ki a sivar hullámtömegből, de már elhagyatva áll várva azt a pilanatot, a mikor ez is a hullámsírba merül. Kísértetiesen emelkedik a szürkülő alkonyatban, mint valami magányos szirt a végtelen tenger fölött, A téli naplemente valami csodás ércszínű fényt reszkettet meg a levegőben. A bronzszínű égboltozat, mint valami hatalmas pajzs nehezedik a sötét földre; csipős szél reszketteti tagjainkat. Az evezősök éneke mellett csak lassan haladunk a művészies, mondhatnók templomsíros vizen, hisz annyi drága emléket, egyptomi istenek sírjait, az első keresztény századok templomait és szent szimbolumokat temettek maguk alá hullámai.

Közeledünk a Szent Szigethez. Magányos pálmák koronái, melyeknek törzse ma már víz alatt áll és lassan mind lejjebb süllyed, olyan régi kedves helyeket sejtetnek ott, amelyek már elpusztultak, víz alá merültek.

Mielőtt a Szent Szigethez érünk, a philäi templomhoz jutunk, ehhez a gyönyörű épülethez, amely épp oly híres volt, akárcsak a szfinxek és piramisok. Először magas sziklatalapzatok és datolyafák zöldelték körül hizelkedve. Ma már a templom alapja nem látható, oszlopai magányosan meredeznek ki a tengerből, az egészet valami királyi szeszélyből származó fantasztikus alkotásnak tarthatná az ember. Beevezünk sajkáinkkal. Kü-

lönös kikötő ez, amely ősi pompájában tündökölt, mégis kimondhatatlan szomorúság ömlik el rajta, különösen az alkonyatnak ebben a jéghideg órájában, ebben a fagyasztó szélben, melyet a szomszédos pusztaság küld ránk könyörtelenül.

De milyen tiszteletet keltő még ma is ez a kis philäi templom. Pusztulásának zürzavarában, mikor a közeledő vég settenkedik körülötte. Oszlopai, mintha a semmiségből törnének elő, mintha még karcsubbak, finomabbak volnának, lombkoszorus fejük mintha még magasabba törekednék. Valóban az álmok temploma ez, melyről úgy érzi az ember, hogy mint a képzelet csapongó játéka merül le a hullámok alá. Romok, pálmák között szent Isishez evezünk azon az uton, amelyen egykor a zarándokok gyalogoltak, ám az utakat a víz oszlopcsarnokostól, szobrostól maga alá temette. Az utat elnyelte a víz, sohase látjuk viszont, a magas oszlop-sorok ma már alighogy kidugják fejüket, hogy nemskára ezek is eltűnjének. A megsemmisülés, a feledés útja ez ebben az egyptomi Velenczébe, amelynek perczei megvannak számlálva ... A templomnál vagyunk. Fejünk fölött hatalmas oszlopok meredeznek, gazdagon díszítve relifalakokkal: egy óriási Isis, amely kinyújtja karját, mintha mutatni akarna valamit és több isten titokzatos arczkifejezéssel. A kapu, mely e sötét falak közé visz alacsony, félig már elöntötte a víz, mely sötétséget sejtett odabent. Beevezünk a szent sötétségbe. S mikor sajkánk az áhítatra keltő falak közé jutott, az evezősök

telenek azt az állatkinzást végignézni, ami nagyon sokszor szemünk előtt történik meg: a libák-pulykák fogdosását.

Szabályozni kell azt, hogy a belépés pillanatától kezdődőleg két-három óra után lehessen csak ismételőrusítónak venni szárnyast. Ez — természetesen — behatóan megbeszélendő.

Épen ezért a vámolással megbízott bérlő úgy helyeztessék el, hogy a község közvetlen közelében, talán épen az utolsó házban lakják, aki aztán minden belépést igazol egy általa kiállított elismervénnyel s ezt az elismervényt köteles legyen az eladó az ellenőrző közegeknek — pl. rendőröknek — felmutatni. Nem mondjuk azt, hogy ez a megszorítás a gyümölcsökre is kiterjesztessék. Bár közegészségügyi szempontból ez is üdvös lenne. Mert ma a Romániából behozott gyümölcsöt nem őrzik ellenkellőképen. Vagy ha igen, ily esetekben a gyümölcsvizsgálat nem lesz azzal a precizitással keresztül vive, amire pedig nagyobb gondot kellene fordítani, mivel alkalomadtán a felületesség nagyon megboszulhatja magát. Románia a ragályos betegségek hazája.

Az utóbbi időben azt is láthatjuk, hogy kereskedők waggonszámra szállítják a szárnyast pl. Bécsbe. A midőn a kereskedések e nemét is teljesen méltányoljuk, annak bizonyos keretbe való szorítását javasoljuk. Ez alatt pedig azt értjük, hogy az általunk ismert módon, de meg nem engedhetőleg összevásárolt és waggonokba rakott libákért és pulykákért bizonyos szállítási adópótlékot szedjen a község. Élelmészeti közállapotaink annyira rossz állapotban vannak, hogy csakis ilyen erélyes intézkedéssel tudhatunk azon javítani.

Ha azonban erről beszélünk s czikkünkkel a nagyon is nehéz állapotban levő közéletmezés megkönnyítését célozzuk, legyen szabad rámutatnunk arra is, hogy népünk nem eléggé van kitanítva arra az egyszerű, könnyen elsajátítható és eredményeiben nagyfontosságú dologra, a mely az állattenyésztésben kertmunkában kulminál. Amilyen szükséges ez s amilyen egyszerűen lehetne keresztül vinnie, oly annyira nem foglalkozik vele senki. Tanítóink, papjaink nem törődnek az ügyvel s a közigazgatás ügylőszik az intézkedésre nem látja még elérkezettnek az

abbahagyták éneküket. Bent még sötétebb volt, bár a födetlen helyre az ég is bekukkantott. Nyirkosság övez körül bennünket, amely megborzongat, s csontig átjárja valónkat. A templom födetlen részén vagyunk, ahol a hívők valamikor térdre borulva imádkoztak. A gránitfalak tompán visszaverték az evezők csapódását, halkán csobog a víz. Valami különös érzés ezek között a falak között evezgetni, ahol századokkal előbb az emberek jámbor alázatosságukban homlokukkal érintették a földet. Négy év óta egyre tart a pusztulás, a falak épp oly komor feketék, mint a régi Velenceze palotái. Megállapodunk. Néma csönd. Csak a szél panaszkodik, a hullámok mormolnak, néha tompa zuhanás zaja hallik, amely visszhangzik a falak között: valami szobor, nagy, drága, szépen faragott kő omlik a fekete mélységbe, a hova mindezek e szépségek lassan-lassan lezuhannak. A nagyterem hátsó részéből kis ajtó visz a legszentebb helyre, a templom legmagasabb részébe, az egyetlen pontra, melyet a víz még el nem öntött, ahol még száraz lábbal állhatunk. Az éj mind sötétebbé komorodik, várunk kell, míg feljön a hold . . . Végre rózsás fény ömlik el az oszlopok koronáján. Fölsszáll a hold, magasabbra, magasabbra s az elhagyott falak haldokló szépségére árasztja sugarait. Már nem vagyunk egyedül. Az alakok raja elevenedik meg a holdvilágnál, istenek, fántomok apraja-nagyja, akik titokzatos arccal, érthetetlen nyelven beszélnek. Megjelenik magának Isisnek óriási alakja; ragyogva tör elő a sötétségből, a fény rezegve játszik ezen a hatalmas, csodálatos alakon . . .

P. L.

időt. Lehet, hogy az illetékes tényezők nem érzik ennek a szükségességét, lehet, hogy ők lelmi cikkeiket nagyon olcsón szerzik be s így nem tudnak a népelelmzésre gondolni a — jóléttől. De ez nem fog így maradni sokáig. Majd ha egész erejével fog kitörni a szükség s komoly jelenségei kellemetlenségeket idéznek majd elő: nem-e lesz akkor késő az intézkedés? Addig kérünk munkát míg a tizenkettedik óra el nem mulik.

X.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Közigazgatási bejárás.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a kincstár zsilvölgyi bányából kiaknázandó közszénzállítása érdekében a petrozsényi pályaudvar kibővítésével a tároló és rakodó építését elrendelte s ezen tárolóhoz a lónyaitelepről sodronykötélpálya létesítését engedélyezte. A ker. miniszter rendelete folytán Hunyadvármegye közíg. bizottsága az érintett létesítményekre való tekintettel a közigazgatási bejárás idejét július hó 30. és 31-ikére tűzte ki s ugyanakkor meg is tartatott a ker. miniszterium képviselője: Lázár Lajos műszaki számtanácsos elnöke s a m. kir. államvasutak igazgatósága aradi üzletvezetősége, a vasúti s hajózási felügyelőség, a forgalmi felügyelőség, a nagyszebeni kulturmérnökség, a petrozsényi osztálymérnökség, a vármegye közönsége, a kir. államépítészeti hivatal, a kincstár és salgótarjáni bányatárs., petrozsényi bányagazgatósága, a petrozsényi főszolgabíró, Petrozsény és Petrilla községek előjáróság képviselőinek s a magánérdekelt közbenjöttével. A helyszíni tárgyalás, a közigazgatási bejárás a legszebb rendben az összes érdekeltek megegyezésével, a tervezett munkálatok, a köz- és magánérdekek biztosításával ejtetett meg. A jelzett célból tervezett létesítmények megvalósításának törvényszerű előfeltétele meglévén a nagyművi munkálatok akadálytalan keresztülvitele s ezzel Petrozsény és a Zsilvölgy fejlődésének, haladásának újabb, hatékony tényezője biztosítva van.

— **Nemzeti ünnep és nyári táncszüveg.** A petrozsényi és járási ipartestület és a petrozsényi önkéntes tűzoltó egylet aug. 20-án, Szt. István napján a Wagner-szálloda összes termeiben és kerté alakított udvarhelyiségben a nemzeti ünnep keretében nyári táncmulatságot rendez. A jövedelem a két testület pénztára javára lesz fordítva. A programot és meghívókat a rendezőség legközelebb kibocsátja. Előzetesen is felhívjuk reá a közönség figyelmét.

— **A petrozsényi szállodák** — éppen úgy, mint a magánlakások — megközelítőleg sem elégítik ki az igényeket. Már említettük, hogy idegenek éjjelre a szállodákban szobát nem kaphatván, este elutaztak Hát-szegre s onnan reggel visszatértek, vagy éjjelre az időt itt eltöltve, elutaztak Piskire s a reggeli vonattal tértek vissza. Így legalább nem voltak éjjel a szabad ég alatt s a vonaton aludtak is. Hát biz' ez szomorú állapot s az a legszomorubb, hogy nincsen vállalkozó, aki biztonságos jövedelmező szálloda építésével a bajon segítene. Ezen állapottal nem igen dicsekedhetünk, de el sem hallgathatjuk. Mult csütörtökön éjjel is a vasúti tároló és a kincstári sodronykötélpálya közigazgatási bejárásához megjelent hatóságok képviselői — a vármegyei főjegyző, a kulturmérnök és a keresk. miniszterium képviselői stb. ha az aradi üzletvezetőség szalonkocsijában el nem szállóztatnák, a szabad ég alatt tölthették volna a hűvös éjjelt, mert éjjelkor záróra lévén, a vendéglőben, kávéházakban sem virraszhatták volna át az éjszakát. Hányan vannak azonban, akik ilyen szerencsében sem részesülhetnek. Mindig hangoztatjuk, hogy Petrozsénynek nagy érdeke az idegen forgalom fokozása. Ami tagadhatlan. Ámde akkor, ha itt éjjeli szállást semmi áron sem kaphatnak a turisták, a kirándulók, akiket a táj szépsége, vagy az itteni nagy iparvállalatok tanulmányozása, avagy üzleti érdek ide vonz, akkor bizony nem igen fokozzuk az idegen forgalmat. Szállodáinkban összesen 25–30 vendégzsoba áll rendelkezésre s tapasztalás szerint ezek folyton el vannak foglalva, annál is inkább, mert több ideletpülő magános és család, hetekig, hónapokig nem kap lakást s kénytelen a vendéglőben lakni. Ha nincs magánvállalkozó, aki nagyobb szállodát építené, — mert 40–50 szobára még okvetlenül szükség lenne, rendes körülmények között — a községnek kellene a baj orvoslásáról gondoskodni, ami most már nem is iktóznék nagyobb nehézségekbe, mert a községnek van telke s a Barcsay-féle szállodát kibő-

víttethetné. Még a szükséges tőke hiánya is aligha képezne akadályt, mert akadnának vállalkozók, akik az építési s berendezési költségeket fedeznék, ha a szálloda használatra bizonyos időre használatukba lenne bocsátva. És ezen idő elteltével a község jövedelmező épülethez és berendezéshez jutna. Vagy törlesztéses kölcsönnel gondoskodnék szállodáról. Ez is hasznos beruházás lenne az adózó polgárok megterhelése nélkül. Bármiként, de ezen a tőrhen — vagy szégyenletesnek is mondható — helyzeten sürgősen kellene segíteni.

— **A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyletének** 110 sz. fiókpénztára 1908. augusztus hó 16-án, Petrozsényben a Györke-féle vendéglő összes termeiben jótékony célú táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személy-jegy 1 kor., családjegy (3 személyig) 2 kor. Kezdeté 8 órakor. Világposta, confetti, szerpentin csata. A zenét Balog József zenekara szolgáltatja. Krausz József elnök. Angyal Antal társelnök. Spáth Antal pénztárnok, Wodicska Venczel ellenőr, Györössy Jenő táncrendező. Schmiedt P., Zippenfenig I., Zippenfenig J., Spáth A. ifj., Maschek A., Sándor J. 3–3 K., Marián Á., Zippenfenig T., Kuria K., Keszler J., Kurkó J., Krainik Gy. rendezők.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vulkáni bányánál alkalmazott ifjuság által július hó 25-én rendezett táncmulatság úgy erkölcsileg, mint anyagilag igen jól sikerült. Felülfizettek: Salgótarjáni bányagazgatóság 10 K., Vesthof B. mérnök 5 K., Varjassy B., Metler J. 4–4 K., Orbán D., Dizmacsek N., Csiki J., Czimbalmos F., Roszner B. mérnök, Ohman J. 3–3 K., Korbár R., Pillár R., Macsó P., Tokár O., Szilágyi F., Márton A. 1–1 K. melyért hálás köszönetét nyilvánítja

a rendezőség.

— **A puji önkéntes tűzoltó egylet** folyó évi aug. 16-án a kaszinó-kertben levő fedett tánczshelyiségben egyharmad részben saját pénztára és kétharmad részben a Pujon építendő református templom alapja javára confetti és tűzijátékkal egybekötött nyári táncmulatságot rendez. Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté d. u. 4 órakor. Jó zenéről gondoskodva van.

— **Színészet Petrozsényben.** Mult számunkban jeleztük, hogy az erdélyi B. kerület igazgatója: Kunhegyi Miklós újonnan szervezett társulatával kedden, aug. 4-én kezdi meg 2 hétre tervezett előadásait. A «Szinházi jelentés» szerint a társulat névsora: K. Molnár Bella énekesnő, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja mint vendég. Püspöki Rózi soubrette és népszínmű énekesnő, Szirmai Évi coloratur énekesnő, Kulinyi Karola szende színésznő és énekesnő, D. Fonó Gizi soubrette és operette komika, Sáska Ilona drámai és anyaszínésznő, Kovács Juliska naiva, Várady Mariska segédénekesnő, Kiss Eszti magántánczosnő és segédzsinésznő, K. Radó Janka segédzsinésznő, karnő, Héczey Etel segédz., karnő, R. Kárpáthy Györgyike segédzsinésznő, karnő, Kunhegyi Miklós jellemszínész, kedélyes apa, Kőhalmi Andor operette buffo, jellemszínész. Fekete Pál, drámai apa. Ivánfi Jenő baritonista és bonvivant, Sziklay Jenő tenorista és siheder. Dénes Frigyes hősszerelmes és bonvivant. Deák Kornél buffo és komikus. Szerdahelyi Lajos komikus. Liphay Lajos szerelmes színész és énekes. Rónai Sándor segédénekes, Kun Dezső, Kovács Imre segédzsinészek és kardalosok. Műszaki személyzet: Kunhegyi Miklós igazgató és rendező, Fekete Pál és Kőhalmi Andor rendezők, Intődi Oszkár karnagy, Szerdahelyi Lajos titkár, Feketéné Lujza sugó, Földvári Rózi pénztárosnő, Kun Dezső színházgazda, Liphay Lajos ügyelő és könyvtárnok. Bakos Sándor kellékes. Műsor: Dollárkirálynő, A biboros. Libapásztor, Gépiró kisasszony, Tanítónő, Kis alamuszi, Virágcsata, Varázskeringő, Komédiások, Forgószél kisasszony, Leányka, Gyermek, Császár katonái, Le a férfiakkal, Vegyes párok, A kék egér, Pepita kisasszony. Az ördög, Koldusdiák, Anyaföld, Helyre aszszony, Gyurkovits lányok, Vig özvegy stb. A szintársulat új tagjait nem ismerjük s így azokról nem nyilváníthatunk véleményt. A már nálunk ismert régi tagok szereplésével közönségünk meg volt a mult ciklusban elégedve. Műsoron itt újdonságot képező darabok vannak s reméljük hogy az előadások közönségünk várakozását ki fogják elégíteni. Nagy igényeket nem táplál közönségünk, de a részéről várható pártolás viszonzásául összevágó jó előadásokra joggal számít, A heti műsor: Kedden aug. 4-én: Vig özvegy operette, szerdán: Tartalékos férfi, Csütörtökön: Tanítónő falusi életkép, Pénteken: Varázskeringő operette, Szombaton: Kis alamuszi operette, Vasárnap d. u.: Peleskei nótárius, este: Helyre asszony.

— **A közönség köréből.** Tekintetes Szerkesztő ur! Tudva azt, hogy közérdekű felszólalásoknak b. lapjában mindig helyet ad, engedje meg, hogy alanti panaszomat, — mint azt évekkor ezelőtt tettem — most is újra megtehessem. Hátha — bár alig hiszem — segíteni lehetne rajta, ami igazán megérdemelne az orvoslást, mert elvégre Petrozsény nem falu és ha nem az, miért nem lehetne a városok mintájára elzárni a sok garázda részeg embert, akik úgy járnak-kelnek köztünk, hogy alig tehet az ember egy pár lépést, hogy egyik-másikba bele ne botoljon és az ilyenkor nem kicsi kellemetlenséggel jár, amit — sajnos — saját tapasztalatból irok, azaz tudok; bátorodom elpanaszolni azt a kis incidenset, ami velem történt: Sok a részeg ember Petrozsényben, hangoztatják mindenfelé és igazán nem ok nélkül; de ez még baj se lenne (?) ha a részeg ember természetével elérné a békesség is; de ez — fájdalom — nem úgy van, bizonyítja többek között az én esetem is, amely a múlt hét elején, még hozzá fizetés után több mint egy héttel történt. Este, lehetett úgy 7 óra felé — fiatal leányrokonomat kísértém haza. A midőn elhaladtunk a luteránus paplak előtt, ottan három — még hozzá uriasan öltözött — részeg emberrel találkoztunk, az egyik köszön és én — tudva azt, hogy részeg emberrel lehetőleg barátságosan kell bánni — nyájasan fogadtam és mit sem törődve velük tovább megyünk. Alig tettünk egy pár lépést, az egyik részeg fráter éktelen szavakkal azt követeli, hogy álljunk meg. Mi sem természetesebb, minthogy ennek a jogtalan követelésnek már nem tettünk eleget és — bár szégyen a futás, — de mi megtettük és míg az első utcába nem értünk meg sem állottunk. Jó idő mulva egyedül indultam hazafelé s a részeg embert még ugyanazon a helyen találom és ő meglátva engem előmbé állt s szemtelenül kérdőre vont, hogy miért futottunk előre. Ennek fele se tréfa, vissza mentem és mi mást tehettem? a fő-uton tartani haza felé; ha férfi lettem volna, tudom, hogy elbáno vele — de így? egyedül egy védtelen nő, mit tehettem. Különben ez nem is olyan rettenetes eset csak kellemetlen; de mi mindent tesz egy részeg ember annak csak a jó Isten a megmondhatója, milyen erkölstelenség viselkedést visznek véghez nyílt utcázáson és ezt a gyermekek — eltekintve attól, hogy uri gyermek-e vagy szegény emberé — mi mindent hall ilyenkor és hogyan hathat az a gyermek lelke és ezen még csak segíteni sem lehet. (?) Más helyen ha részeg ember jár pláne nappal az utcán a rendőr bekíséri a hűvösre. Miért nem lehetne azt is megtenni? De talán nem lehet és ha elgondoljuk mennyi részeg ember van fizetés alkalmával el sem férnének a hűvösön, pedig igazán nem ártana ha egy kissé szabadulnának tőlük. Egy a sok közül. — Közöljük ezt a felszólalást, bár mint figyelemztetésre a rendőrség nem szolgáltat okot, mert az megteszi kötelességét. De mindig és mindenütt nem lehetnek rendőrök. A saját tapasztalatunk pedig az, hogy midőn a botrányt okozó részeg garázdálkodókkal szemben most már erősen s eredményesen fellépő rendőrség kötelességét teljesíti, éppen az intelligens osztályhoz tartozók nem egy esetben a megzabolázott garázdálkodók pártjára állottak. A rendőrség elvárhatná nem a gáncsolódást, hanem az értelmiség erkölcsi támogatását.

— **Felhívás.** (Egy ismeretlen kerékpározóhoz.) Meghozta a községi képviselőtestület közgyűlése azt az indokolt határozatot, hogy az aszfalton és más járdákon egyáltalán nem szabad, az utcákon pedig csak a kocsit uton s ott is rendes menetsebességgel szabad kerékpározni. Daczára ennek az aszfalt és gyalogjárdákon s különösen a Kossuth Lajos-utcán a kocsit uton oly örületes sebességgel bicikliznek, hogy a közlekedést akadályozzák, sőt a járókelők testi épségét, személybiztonságát is veszélyeztetik. Holmi passzionátus uriak indikálják maguknak azt a jogot, hogy a járókelők, sőt a fogatok is előlük kitérjenek. Kürtölnek, csengetnek, hogy álljanak félre az utjokból. A rendőrség eljárását meg kell dicsérnünk, hogy az ilyen veszedelmes kedvteléseknek véget vet s a veszedelmesen rohanó urfiakat leszállítja a kerékpárról. De mindenütt nem lehet rendőr s akkor eszeveszetten iramodnak a közönség között, sokakat megrémítve. E héten estefelé a főutca végén Kohn Lázár előtt sétáltam a kocsit szélén, az lévén a közönségesen használt gyalogut. Egy siheder urficska eszevesztett sebességgel rohant kerékpáron s közvetlen melletttem csilingelt. Nem tagadom megidejdettem, amin az ipsze vigyorogva tovább iramodott. Visszatérve a református templomnál váratlanul a fülembé visít a csengetés, meglepetésemben, ijedtemben botomat önkéntelenül felemelem s hogy, hogy nem a rohanó kerék drótküllői közé került

a botom, a küllők elszakadoztak, a bicikliző felfordult, a bicikliző siheder 3-4 méternyire röpült előre s hempergett az uton. A botomat felvettem, az urfi azt hitte hogy bántani akarom s gyors biczegéssel odább állt s csak távolról láttam, hogy pityergett a kerékpár roncsainál. Magsajnáltam szegényt s ezuton felhivom, hogy jelentkezék, mert belátom, hogy kötelességem lett volna a szalto mortale után a hátát kiporolni. Hogy ezt a mulasztást pótolhassam jelentkeztek lapunk szerkesztőségénél. (Beküldetett.)

— **A községi jegyzők gyermekeiért.** Andrásy Gyula gróf belügyminiszter támogatni óhajtván a községi és körjegyzők érdekeit, a kormány hozzájárulásával a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének cinkotai leánynevelő-intézetében már a következő iskolai évtől kezdve 600 korona javadalmazással huszonöt ingyenes, 300 korona segítséggel pedig ötven félfizetéses alapítványt létesített egyelőre a községi és körjegyzők (aljegyzők, segédjegyzők) leányárvái (félérvái) és leánygyermekai számára. Az alapítványi helyek betöltésének joga mindenkor a belügyminisztert illeti meg, a betöltésre vonatkozó pályázati hirdetményt pedig mindig a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete fogja kibocsátani.

— **A revolver,** mint már annyi esetben, a héten Petrozsényben ismét beledörögött a szerelem dögébe. Az eset már egészen közönséges. A leány nem viszonzta a legény szerelmét. Ez pedig fegyverrel akarta rákényszeríteni. Papp János 19-20 éves bányász belegabodott Nagy Mózes szolgádjába. Múlt hó 29-én este, mikor a villamoslámpák kigyúltak, ott járkált a fiatalember a Templom-utcában a Stern-féle ház előtt. A leány kijött az utcára, a legény kérlelte, hogy ne utasítsa el de a leány kijelentette, hogy nem szereti, hiába üldözi, hiába jár utána s zive nem vonzza hozzá. «Ez az utolsó szavad?» — kérde Papp János; «a legutolsó» — felelé a lány. Mire az ifjú előrántotta zsebéből a forgópisztolyt s a hajadonra lőtt, aki sikoltozva beszaladt az udvarra, Papp János pedig rohant a kaszinó felé s kiabálta torkaszakadtából: «Gyilkos! Fogjátok meg! Rendőr! Rendőr!» A lövés, zajára és a lármára nagy csoportosulás támadt a Fő-utca és Templom-utca szögletén és a Stern ház előtt. A lövöldöző szerelmes ifjút Csukor János és Florea Emil községi rendőrök a kaszinó közelében nyakon csípték s a község házához kísérték, honnan kihallgatás után szabadon bocsátották. A lövés kárt senkiben nem tett legfeljebb a jogtalan fegyvertartásért, a csendháborításért s veszélyes lövöldözésért kiszabandó büntetés majd kiábrándítja, észére téríti a bányászt s megérteti vele, hogy ne szaladjon olyan szekér után, amelyik nem akarja felvenni.

— **A petrozsényi m. kir. postahivatalnál** egy érkezett csomagból gallérok és kézelők kihullottak. Igazolt tulajdonosa ugyanott átvetheti.

— **Nagyszerű titok.** Ki ne volna kíváncsi megtudni, hogy mi az a nagyszerű titok? Nem kell sokáig törődni, elárulja Rudolf Fonkul jägersdorfi szövétárus következő nyomtatott felhívása: «Nagyszerű titok. Csak az uraságod számára. A komótoság szerint az én elvevő Uraimnak eztet a Táblát összeállítottam. Arok a Mintakönyvvarrak fekete és az igazi Arrak Vörös nyomva ismeretős vannak. Ha például egy Ruhaminta a mintakönyvben 4 koronára számított van itten tessék keresni a fekete nyomva Sz. 4 és találja amellet Vörös nyomva 2.88. Tehát egy Ruha mellet a mintakönyvben 4 koronára számítva van kerül Önnek legolcsóbb csak 2.88 s. t. b.» — Hol itt a titok? Ha csak az nem, hogy ilyen reklamnak miért ül fel a magyar közönség s miért vesz hitvány osztrák árut, mikor a reklám is igazolja, hogy az becsapásra készül.

— **A fűző az indiánoknál.** Kouks utleírásában a braziliai bororo indiánok egy érdekes ősi szokását írja le. Ennek az indián törzsnek jellemző szokása az, hogy szépeik a fűzőhöz hasonló ruhadarabot viselnek, amelyet egy fa háncaiból készítenek. A bororo-indiánoknál az asszony, vagy leány csak akkor van teljesen felöltözve, ha ezt a fűzőt magára öltötte. A fűzők persze innepélyes alkalommal díszesebbek és fantasztikusabb alakzatúak, sőt egyes indián lányok nem elégednek meg azzal, hogy a fűzőjüket élénk színekkel kifestik, hanem mintegy folytatásképpen csupasz vállait is élénk, tarka színű tollakkal ragasztják teli, úgy, hogy néha egy talérrnyi folt sem marad csupaszon bőriükből. Csak a nagyon vén asszonyok mondanak le — akárcsak nálunk — a fűző viseléséről, a mely a nehezebb munkánál már gátolja őket. A bororok szépeinél a legnagyobb büntetés az, ha férjük, vagy a főnök megüldi egy időre a fűző viselését.

— **Az óra története** a napórával veszi kezdetét. A régi egyiptomiak olyképen állították elő a napórát, hogy nyílt térségeken magas obeliszkeket állítottak föl, amelyeknek árnyéka egy időbeosztással ellátott körre esett. E nyilvános időórákon kívül már víziórák is voltak használatban e korban. Ezek a víziórák egy bizonyos magasságban elhelyezett folyadéknak cseppenkint való lefolyására voltak alapítva. Az ilyen víziórákat egyes ősrégi kolostorokban még a XVIII. században is használták. Ezenkívül már az ó-korban voltak homokórák is amelyeket egyes meghatározott célokra még ma is használnak. A valódi óraművek, vagyis a fogaskerékszerkezetek, amelyek egy órákra beosztott lapon mozgó mutatót szabályoznak, egy Pacificus nevű veronai mesterembernek 850 körül készített találmányára vezethetők vissza. Dante «Divina Comedia»-jának egyes részeitől kitűnik, hogy az időórák a XVIII. század második felében már nem tartoztak a ritkaságok közé. XVI. század közepe felé a fogaskerékű óraművel ellátott, utó- és ébresztő-órákat már általánosságban használták fali órák gyanánt és ebben az időben kezdtek elterjedni a zsebórák is, amelyek feltalálójának egy Hile Péter nevű nürnbergi órásmestert tartanak. Az újkorig az órákat nem annyira exact időmérőnek, mint inkább automatikus műalkotásoknak lehet tekinteni, amelyek különböző feliratok és képek révén világtörténelmi vonatkozást is nyertek. Így például olyan órák számlapján, amelyeket kevéssel a francia forradalom előtt készítettek, gyakran látjuk a következő felírást: «Vivi le Roi et la Nation!» Ez annak a kifejezője volt, hogy a királynak és a népnek akkor még közös törekvéseik is voltak. Nem sokkal későbbi időből való órákon meg ugyanezt a mondatot találjuk, de már megfordított sorrendben, mert akkor már a királyt csak a nemzet függelékének tekintették. Csakhamar azonban mindkettő eltűnik és helyét egy hős alakja foglalja el. Napoleon állva, Napoleon ülve, a két angol által megkoronázott háromszögletű Napoleon-kalap, Napoleon koronával a fején, körülötte e szavak: «Mi az, amit el nem érnek?» A császári koronát a fejére elhelyező Napoleon a főalak, váltakoznak ezután az órák lapjain, míg végre lassankint eltűnnek a festett számlapok az órákról.

Egy magyarul jól írni, olvasni tudó fiú

nyomdász tanulóinak felvételik

Figuli A. könyvnyomdájában Petrozsény.

Friss kóser libazsir jutányos áron

kapható: Iczkovics Leb-nál Petrozsény.

FIGYELEM!

A n. é. közönségnek b. figyelmébe ajánlom, hogy

Petrozsényben a Kossuth Lajos-utcában (Warhanek-féle házban)

férfi- női- és gyermek-

RUHA-ÜZLETET

nyitottam.

Üzletemben nagymennyiségben raktáron tartok

kalapokat

és czipőket.

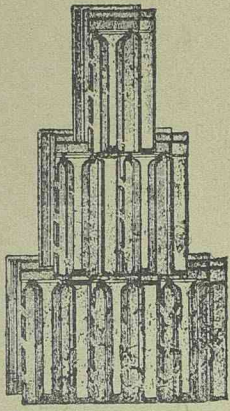
Áruim jósága és olcsóságáról méltóztasson a n. é. közönség mielőbb meggyőződést szerezni. Kiváló tisztelettel

GRÜNBLATT GERSON.

Üzleti elv:

„Nagy forgalom, kevés haszon.”

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserép 272. szám.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

= = = = NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA. = = = =

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szak-
mában Ausztria-Magyarországon a - - - -

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

= = NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN. = =

Alapítotott 1864.-ben — Legelőkelőbb referenciák. — Alapítotott 1864.-ben.

50 millió évi gyártás

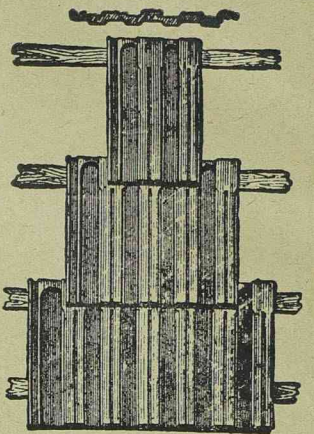
a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserépekből

— VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva. —

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserépek.

Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bármentve.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. bizt. préselt átfedőcserép 253. sz.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható

Hochsinger Testvérek Budapest.
Özv. Grün Mórénál Petrozsényben.

Dobrowszki Károly

Cserépkályha-raktára. — Kályhakészítő
Gyulafehérvárt.

Raktár: Nagyszebenben, Jikeli F. Károly urnál.

Állandóan nagy raktár tűzmentes, di-
vatos stylusban készített

cserépkályhákban

a legszebb színekben u. m.: barnászöld,
borsózöld, almazöld, acélzöld, sötétkék,
éggék, majolika, trapp, lax stb.

Fürdőkád-burkolatok,

faience és porcellán lemezekből.

Takarék-tűzhely felszerelések

porcellánból, fehér és kék színben.

Régi kályhák javítása és átrakása elvállaltatnak
2—3 évi jótállás.

Pontos kiszolgálás. — Jutányos árak.

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen
tisztelt nagyérdmü közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **könyv-
és papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkal dusan fel-
szereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legutányo-
sabbban kielégitem. **Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek,
imakönyvek, albumok** stb. nagy választékban állnak rendelkezésre
s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a
legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési
kártyák** stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

Midőn a kultúra tért hódított
a Zsilvölgyben, Petrozsényben
nyomdát állítottam, a társadalmi
életnyilvánulás követelményeit ki-
elégítendő hírlapot indítottam, hogy
a sajtó erejével a hazafias célt
szolgálja. A kezdeti nehézsé-
geivel küzdve, anyagi áldozatok
meghozatalával tartottam fenn s
oda fejlesztettem a nyomdát, hogy
a legmesszebb menő igényeket a
legutányosabbban kielégíteni képes
vagyok; miért is a n. é. közön-
ség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton
fokozódó igényeinek a haladás,
a fejlődés kívánalmainak ki-
elégítését szem előtt tartva
KÖNYVKÖTÉSZETET
rendeztem be gépezettel, a
legmodernebb eszközökkel fel-
szereltem s ebbe a szakmába
vágó munkálatok teljesítését
megelégedésre s a legutányo-
sabbban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomtatványok.

Papir-, rajz-
és
könyvkereskedés.

„Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

Szénát, szalmát eladok

bármily nagy mennyiségben.

Közvetítőknak magas jutalék.

Schreier Béla takarmány-
nagykereskedő. **Budapest.**

Népszínházutca 22. sz. Telefon 20—52.

Az „ÜSTÖKÖS”

a legjobb magyar viclap. Hetenkint 20
oldal, színes képek.

ELŐFIZETÉS: félévre (jul. dec.) 6 korona.
negyedévre (jul. okt.) 3 kor.

A ki a félévi előfizetést most beküldi
ingyen kapja az 1907 évi teljes bekötött
évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)

ELTAVANYGIM: „Üstökös”, Budapest V. ker. Szabadságter 11.

**Hirdetések jutányos áron fel-
vétetnek e lap**

Kiadóhivatalába.

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN PETROZSÉNY.